

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și strălăutate:
Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACȚIA

și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

Ajutorarea văduvelor

și orfanilor soldaților invalizi și a celor căzuți în războiu.

În ședința de Marti a Dietei ungare guvernul a depus pe biroul camerei între alte proiecte de legi și un proiect privitor la ajutorarea văduvelor și orfanilor soldaților invalizi și a celor căzuți în războiu.

Acest proiect de lege, care va fi probabil votat fără nici o schimbare, conține următoarele dispoziții:

Ajutor de stat va primi atât *văduvele* și *orfani* celor căzuți în războiu sau pieriți, cât și *soldații* deveniți *incapabili de lucru* în urma rănilor primite, dacă vor putea dovedi că sunt avizați la ajutor din partea statului. Acest ajutor este deocamdată *provizoriu* și se dă sub întreagă durată a războiului și încă 6 luni după sfârșitul războiului.

Ajutorul de stat, ce se va da, după ridicarea la valoare de drept a legii de față, se împarte precum urmează:

1) 60 cor. ajutor anual primesc acei invalizi, cari au pierdut cel puțin 20, însă mai puțin de 50 la sută din putința lor de câștig în profesiunea ce au urmat înainte de război și urmează după războiu.

2) 120 cor. ajutor anual se dă acelor invalizi a căror putință de a câștiga traiul de toate zilele a scăzut cu 50—100 la sută.

3) 180 cor. ajutor anual primesc acei invalizi, cari sunt neputincioși pentru orice lucru.

4) 60 cor. ajutor anual primește soția legiuită a invalizilor cari au dreptul la ajutor conform punctelor 1, 2 sau 3.

5) 36 cor. ajutor anual primesc copiii fie

chiar născuți în afară de căsătorie, ai individului îndreptățit la ajutor conform punctelor 1, 2 sau 3 și anume băieții capătă acest ajutor până la vârsta de 16 ani, fetele până la vârsta de 14 ani.

6) 60 cor. ajutor anual primesc părinții și bunicii invalidului îndreptățit la ajutor conform punctelor 1, 2 sau 3; suma totală a ajutorului dat acestor membrii de familie nu poate fi mai mare ca de 120 cor anual.

7) 120 cor. ajutor anual capătă văduva celui căzut (dispărut sau mort) în războiu.

8) 12 cor. ajutor anual capătă fiecare orfan (lipsit numai de tată) fie legitim fie legitimat al celui căzut și anume băieții până la vârsta de 16 ani, fetele până la vârsta de 14 ani.

9) 36 cor. ajutor anual primește orfanul (lipsit și de mamă) fie legitim fie legitimat al celui căzut în războiu, dacă sunt doi orfani, fiecare capătă câte 30 cor. anual; dacă au rămas trei orfani, fiecare capătă câte 24 cor.; și dacă au rămas patru orfani, fiecare capătă câte 18 cor. anual, și anume băieții până la vârsta de 16 ani, fetele până la vârsta de 14 ani.

10) 60 cor. ajutor anual capătă acel orfan născut în afară de căsătorie, a cărui mamă capătă pensiu și ajutor conform punctului 7; și anume băieții până la vârsta de 16 ani, și fetele până la vârsta de 14 ani.

11) 108 cor. ajutor anual capătă acel orfan născut în afară de căsătorie, pe care cel căzut sau dispărut l'a ținut; dacă au rămas doi de acești orfani, fiecare capătă câte 102 cor.; dacă au rămas trei orfani fiecare capătă câte 96 cor., dacă au rămas patru sau mai mulți orfani, fiecare capătă câte 90 cor.

anual, și anume băieții până la vârsta de 16 ani, fetele până la vârsta de 14 ani.

12) 60 cor. ajutor anual primesc părinții și bunicii celui căzut sau dispărut, suma de ajutor pentru acești membri de familie însă nu poate fi mai mare de 120 cor. anual.

Sumele de ajutor amintite în punctele 4, 5, și 6 se plătesc personal invalizilor, iar sumele de ajutor amintite în punctele 8, 10 și 12 se plătesc personal văduvelor.

Neam de eroi

Sublocotenentul Victor Rusu.

— Spalma Rușilor. —

Foile din Viena și Budapesta ne aduc amănunte foarte interesante cu privire la faptele eroice — aproape legendare, — pe cari le-a săvârșit comandantul unei cete de glotași români dela începutul războiului încoace și până azi în numeroase lupte crâncene din Carpați, Galiția și Bucovina. Cel ce a săvârșit cu gloriile săi aceste fapte de vitejie, unice în felul lor, este fostul căpitan activ în armata austro-ungară *Victor Rusu* astăzi sublocotenent de glotași, decorat cu medalia de aur pentru vitejie.

Absolvent al academiei militare, înființate încă pe timpul Mariei Teresia, *Victor Rusu* își făcuse o admirabilă poziție în armată, ajungând aghiotant al șefului de stat major austro-ungar dinaintea bar. von Hötzen-dorf. Înainte de a ajunge însă acolo a colindat Bosnia și Hertegovina și Serbia organizând temutul serviciu de spionaj al bandelor sârbești ce nelinișteau populațiunea pașnică din cele două provincii pe atunci numai ocupate de Austro-Ungaria. De multe ori s'a abatut și prin Muntenegru și în toate părțile a dat dovada unui admirabil sânge rece, unui spirit pătrunzător și bun cunoscător de oameni. Astăzi numără aproximativ 50 ani.

Demisionând din motive necunoscute din armată, a intrat în presă și a lucrat multă vreme în redacția organului partidului național român din Budapesta „Lupta”, colaborând regulat la „Reichspost”, la organul sociali-

Voevodul valah dela Putna...

„Oastea rusească se refugiază în desordine lăsând Bucovina îndărăpt. În urma ei, armata noastră înaintază victorioasă, între chioțele de bucurie ale populației...”

(Ziarele. — Februarie, 1915).

La schitul din Putna tăcut-au de-un timp
Și clopot și cântec de clerici;
Cu țipet sinistru de vaer prelung
Plâng bufnele 'n turn de biserici.
Și 'n Putna străbună, cât ochii pătrund
Prin giulgiul de neguri fugare,
Se 'ntinde pustiul cu crocnet de corbi
Și scapăr de fulgere 'n zare...

...Arar' doar pe drumuri s'abat călăreți,
Sub vraja luminii de lună
Privesc depărtarea — și 'n tact legănat
Potcoavele cailor sună —
În urma lor noaptea coboară pe văi
Cu taine și umbre fugare...
Dar ropote nouă, și-acuma pe deal
O sotnie 'ntreagă răsare
Și 'n urma ei alta, și-un câmp de cazaci,
Sucind pe de-asupra lor cnutul,
Străbat Bucovina și-o pradă și-o ard
Sălbatici și tulburi ca Prutul.

— La Putna 'ntr'un schit însă doarme 'n mor-
[mânt

Ștefan cu temuta lui dreaptă,
Și iată-l se clăte, și alb și cumplit
Voevodul din somn se deșteaptă.
Își scutură fruntea și părul stufoș
De vreme cu trecere multă,
Sărut 'o icoană, s'asează 'ntr'un colț
Și ascultă și iarăș ascultă.

Și-auzi: ca 'ntr'un muget de viscol afund
Cu repezi căderi de cascadă,
Vin sotnii de sotnii cu huet setos
De-omoruri, de sânge, de pradă!

Tresare Voevodul cu fața 'n pământ,
Și-aplecă urechea mai bine —
Și-un glas par'c'aude din larguri de văi
Cu svon năbușit de suspine:

„Mărite, mărite Ștefane Voevod,
În țara ta plină de glorie
Pătruns-au s'o calce 'n potcoave de cai
Străinii setoși de victorie.
Ucis-au preoții și sate-au aprins
C'abia mai sunt case pe-alocuri,
Aleargă fecioare pe câmpuri țipând
Călcate de-atâtea batjocuri —
Și 'n cântec trec mândrii străinii, și nu-i
Un braț să-i oprească pe cale

Și-atâta suspinu-i, mărite Voevod,
Pe plaiul odoarelor tale!”

...Ascultă Voevodul — și 'n ochii lui albi
O rază de fulger s'aprinde,
Se 'naltă și suflă din cornul de-argint
Și spada din cui o desprinde;
Pe viforul nopții încalecă scurt,
Cu 'n gest doar arată 'nainte
Și 'n urmă-i cresc râuri, cu spăzile 'n dinți,
Arcașii sculați din morminte.

Ca grindina verii, pe volburi de vânt,
S'avântă sălbatic în caer —
Cu părul măciucă cazacii tresar
Și-și lunecă lăncile 'n aer.

Dar spadă de fulger și arc fără greș
Cu hohote 'n țeastă-i lovește:
„Ce vreți voi venetici, ce vreți? Inapoi!”
Prin vânturi Voevodul răcnește.

Cutremur de groază sub părul vălvoi
Din sotnii în sotnii pătrunde,
Ezită pe-o clipă — și 'n goană se 'ntorc
Spre negura nopții afunde...

Dar spadă de fulger se 'nvârte pe sus
În sclipet de limbi fioroase:

Numărul poporal pe 1 an 4. cor.

Prețul unui exemplar 10 fileri.

Numărul poporal pe 1/2, 2 cor oane

știlor creștini din Viena și la „Danzers Armee Zeitung”. A venit apoi în România, unde a luat parte ca ziarist la mai multe manevre, publicând în gazetele din Austria câteva articole cu bune aprecieri cu privire la calitățile și defectele armatei române. În timpul din urmă avea o baie de piatră lângă T.-Severin — când veni știrea despre izbucnirea războiului. Victor Rusu deși nu mai figurează în cadrele armatei austro-ungare, a alergat imediat să-și apere țara. S'a prezentat voluntar, i s'a dat rangul de sergent major și a primit comanda unei companii de cercetași compusă din gloși români aleși de el din ținutul Solnoc-Dobâca și Năsăud, cu care a operat așa zicând desfacut de celelalte trupe. În Bucovina și în Galiția, de-a lungul Carpaților se povestesc lucruri minunate despre această mână de eroi — și Rușii au pus preț de 25.000 de ruble pe capul comandantului, de care vreau să se scape cu orice preț.

Rusu își alege o sută de volnici.

După ce izbucnește războiul mondial Rusu reintră în armata austro-ungară cu rangul de simplu soldat și primește imediat o misiune deosebită precum și șarja de sergent-major, cel mai înalt rang, ce se poate da între astfel de împrejurări. Înainte de a-și începe lucrarea viteazul Român are o singură cerere, care i s'a împlinit cu plăcere: anume ca să-și poată alege singur oamenii, cari aveau să-i fie totul: tovarăși, camarazi, frați, subalterni și fii. Își alege apoi o sută de soldați Români tot unul și unul. Partea cea mai mare din aceștia sunt de origine din comitatul românesc Solnoc-Dobâca (și nu cum scrie „greșit” ziarul maghiar „Az Ujság”, că ar fi din comitatul unguresc de pe pustă Solnoc). E interesant să amintim aci, că Rusu își alesese oameni dintre gloși, oameni cu familie, toți între 36—42 ani. Alegându-și oamenii se pune apoi pe lucru purtându-i din exerciții în exerciții și făcându-le o adevărată creștere militară.

Cum își crește sublocotenentul Rusu ostașii? Întâile lui vitejii.

Astfel — povestește Roda Roda — acest viteaz comandant ajunge până acolo, că-și obișnuise oamenii să umble desculți pe la Crăciun, pe un frig de 24 grade, fără să se vaite cătuș de puțin de frig. În scurt timp apoi ajunge prin puterea și influința ce o avea asupra oamenilor săi să formeze din ei un singur trup, al cărui suflet era dânsul. Întreagă această trupă era o mașină, care se mișca după voința celui care o conducea, era încă o mașină ale cărei părți își împlineau misiunea par'că dela sine fără se observe, că sunt conduse de energia de fer a comandantului. Căci în detașamentul lui Rusu aproape nu sunt de loc subofițeri: Fiecare lucra pe socola lui, dar fiecare simțea gândul și voința comandantului dintr'o singură privire sau gest a acestuia.

Formându-și astfel oamenii, Rusu începe seria minunatelor sale isprăvuri. În scurt timp ajunge cu adevărat spaima armatei rusești, prin șirurile căreia face ravagii groaznice. Cea mai plăcută apucătură a acestei cete legendare e atacul prin surprindere. Atât ziua cât și noaptea.

Aceasta bravă ceată a avut cu Rușii douăzeci și șapte de lupte; 21 dintre ele le-a dat prin surprindere atacându-l pe dușman pe neașteptate și făcându-l să-și piardă capul ușurând prin aceasta într'o măsură de neprețuit operațiile armatei noastre. Incredințându-se apoi generalii noștri de serviciile enorme, pe cari genialul comandant român le face armatei i-au mai sporit trupa dându-i și un mic detașament de husari, câteva mitraliere (mașini de împușcat) și vre-o 2—3 tunuri. Trupa se ridicase cu totul la două sute de oameni. Acum încep adevăratele minuni războinice. Rusu cu ai săi nimerea întotdeauna acolo unde dușmanul nici nu se gândea să-l afle.

*Voevodul și-arcașii din urmă-i petrec
Cu trupuri și spăzi de vântoase.*

*Și câți mai putură din mulții fugari
In negura nopții să scape,
Cu vuet haotic pe rând i-a 'nghițit
Spumoasele Prutului ape...*

*Iar Ștefan și-arcașii cu 'ntăiele zori
Se 'nfășură 'n cripta lor iară;
Și cade tăcere pe toate — doar rar
Vre-un jalnic suspin o 'nfiară,
Când jalnic, la Putna, cum toate-s pustii
Și strane și-altare de clerici,
Cu țipet sinistru de vaer prelung
Plâng bufele 'n turn de biserici.*

T. Murășanu.

Rusu zdrobește o armată rusească.

Atacând odată o armată mai mare rusească sublocotenentul Rusu cu cei două sute de oameni omoară 449 de soldați ruși și 33 de cai; rănește 734 și face prizonieri 156 de ostași dușmani. Afară de aceea le răpește Rușilor o întreagă coloană de muniții precum și opt tunuri.

Trupa lui Rusu a pierdut cu totul 80 de oameni în răniți, bolnavi și vre-o câțiva morți. Ar fi pierdut și mai puțini, dacă în prea marele lui zel nu s'ar fi aruncat în aventura de a ataca cu o jumătate companie patru companii rusești ținându-le în loc până la ultimul moment. Aceasta întreprindere a fost aproape peste puterile sale și l'a costat 60 de oameni. Aceasta a fost însă singura pierdere mai însemnată, pe care a avut-o viteaza trupă și și această pierdere a avut-o numai pentru că a luptat în legătură cu alte trupe. Căci Rusu, când intra singur în luptă, numai cu trupa lui, nu avea pierderi niciodată.

Când Rusu își povestește despre isprăvile trupei lui — continuă corresponsentul numitului ziar — te copleșește un sentiment curios, par'că ai auzi vorbindu-se despre faptele năzdravene ale volnicilor din povești. Aceste isprăvi sunt pildele fără seamăn ale vitejiei într'un războiu modern.

Rusu face alte două vitejii.

În 28 Decembrie primește Rusu porunca de a ușura la Usvirki atacul diviziei Nr. 54 neliniștindu-l pe dușman. Rusu însă s'a hotărât să isprăvească dânsul cu dușmanul, care se compunea din forte covârșitoare; căci trebuie să se știe, că erau acolo 3—4 batalioane de infanterie, 4 mitraliere, două tunuri și mai multe sotnii (companii) de cazaci. Atacul prin surprindere a lui Rusu a succedat. Dușmanul a suferit pierderi simțitoare și a trebuit să o ia la fugă. Astfel, că divizia Nr. 54 n'a mai avut nimic de lucru!

Această ceată căuta întotdeauna primejdia. Întotdeauna se angaja la luptă cu forte superioare dușmane și întotdeauna — le pune pe fugă.

Și mai interesantă pare a fi însă lupta, pe care viteazul Român cu mica sa ceată a avut-o la Lopușno. Aici Rusu trebuia să exploreze împrejurimile și să afle cu ori ce preț puterile dușmanului. A plecat deci din direcția Uissi-Putilla urcând munții dintre Berhoment-Sipot-Kamerale, munți cari aveau o înălțime ceva peste 1000 de metri. Pe coama munților a și dat de vre-o 3—4 detașamente dușmane, cari se compuneau din 3—4 batalioane de infanterie, 4 tunuri și mai multe mitraliere. Rusu îl atacă imediat pe dușman în flanc și după o luptă vehementă de câteva ore problema era rezolvită: un batalion dușman a fost nimicit iar celelalte au rupt-o la fugă.

Hămișagul sublocotenentului Rusu, când îi prinde pe Muscani.

Pe lângă însușirea prețioasă a unui soldat de a sta rece și nepăsător în fața morții, însușire, de care Românii au dat doar cea mai strălucită dovadă în acest războiu, sublocotenentul Rusu a căutat și l-a succedat să-și facă soldații, ca să-și valorizeze și o altă calitate prețioasă, proprie firii românești: spiritul de invenție.

Astfel s'a întâmplat, că mica, dar viteaza ceată a dat în localitatea Cadubestie de un detașament rusec mai restrâns la număr. Observând Rușii apropierea soldaților noștri s'au retras cu toții prin case și ascunzându-se acolo. Era deci evident, că Rușii adăpostiți prin case, ca în niște cetățui nu puteau fi bătuți decât numai scoși fiind afară de acolo.

Sublocotenentul Rusu își bătea acum capul cum va putea scoate pe Ruși din ascunzătorii.

În timp ce comandantul se gândea, deodată iese dintr'e rânduri un soldat, un Român din comitatul Solnoc Dobâca și — dispăre.

Peste puțin timp reappare apoi însoțit de o ceată întreagă de — Ruși. Ii făcuse prizonieri!

— Ei și, cum ai putut face lucrul ăsta, îl întrebă sublocotenentul plin de mirare pe soldat.

— Cum să-l fac, răspunsne acesta — iac'asa. Eu văzusem, că o ceată mare de Ruși, se ascunsese într'o casă. Mă apropiasem deci tiptil de dânsa până sub un perete al ei. Atunci o luai la fuga în jurul casei, trăgând câte 2—3 focuri de pușcă pe fiecare fereastră. Rușii credeau, că e o armată întreagă în jurul lor. Și au pierdut dintr'odată cu toții capul; nu mai știau ce să facă. Atunci eu prind a le striga în gura mare să se predea, că sunt încunjuți de toate părțile de soldați de-ai noștri. Muscalul săracu prost, el crede tot. Toți și-au svărlit pustile pe fereastră și mi s'au predat. Și iac'asa-i prinsei....

Cu timpul fama cetei sublocotenentului Rusu a prins a se lăți tot mai mult între Ruși luând proporții fantastice. Soldații ruși nu-și puteau deloc explica cum mica ceată de Români luptă cu atâta hotărâre și dispreț de moarte. În superstiția lor credeau, că viteazul Român dimpreună cu ceata lui stăteau în legătură cu —

diavolul. Unde auziau numai, că ar fi Rusu, — fugeau mâncând pământul.

Odată primește viteazul sublocotenent porunca să împrăstie garnizoana rusească a orașelului Koțzman. Porunca fu primită dimineața la 6 ore, iar peste un ceas și jumătate fugeau Rușii, de credeai, că și-au pierdut mințile. Atât de fără de veste i-a prins atacul Românilor, că bieții soldați ruși nici nu-și puteau da seama din ce direcție vine acest atac.

Tot astfel o pătră înaintea localității Zastovna din Bucovina de nord: Aici concentrează Rușii o armată destul de respectabilă care se compunea din cel puțin 6 regimente de infanterie, mai multe despărțăminte de mitraliere, precum și câteva tunuri. Sublocotenentul Rusu atâta i-a hărțuit și dintr'o parte și din alta, că bieții Ruși nu se puteau orienta deloc. Nu știau cât de mare e armata care-i atacă. Comandantul rusesc raportează superiorității sale următoarele: „E imposibil, ca să înaintăm, pentru că se semnalează din toate părțile puternice trupe dușmane.” Și când colo era numai sublocotenentul Rusu cu mica ceată de Români.

Care-i taina biruștelor lui Rusu.

Succesele aceste se pot mulțumi numai disciplinei de fer ce există în această ceată, precum și educației militare deosebite, de care și-a împărtășit Rusu oamenii. Căci acești viteji par'că ar fi trăit în continuu în tăbără, par'că de copii au fost obicinuiți cu primejdiile morții. Nu există piedecă pe care dânsii să nu îndrăznească a o delătura. Astfel un sergent din această ceată primește ordinul să taie niște îngrădiri de sârmă, pentru a deschide calea spre Ruși. Se părea însă că acest ordin e imposibil de executat, deoarece Rușii bănuind intenția sublocotenentului trimiteau în continuu o ploaie de gloanțe spre acel loc. Sergentului însă nici că-i păsa. El pleacă liniștit, taie sârmele și se reîntoarce.

— Ce-ai simțit în ploaia aceea de gloanțe? îl întrebă tovarășii.

— Zău nu era chiar lucru de glumă, dar pentru aceea, dacă ar fi lipsă aș merge încodată, nu m'aș da îndărăt.

Deasemenea te pun în uimire gândurile, ce le au acești simpli soldați despre cinstea soldătească. Se întâmplase, că Rușii conform obiceiului lor jefuiseră un oraș bucovinean adunând vre-o șase lăzi încărcate cu aur, argint și alte lucruri de preț. Ceata lui Rusu însă a dat peste transportul însoțit de o puternică trupă dușmană. Rușii au fost bătuți și împrăștiați, iar comorile au ajuns în mâinile vitezei cete care la rândul ei le-a trimis comandamentului absolut neatins. Să se observe, că această ceată era compusă din Români săraci lipiți și oameni cu familie grea, năcăjiți de nevoile traiului. Nici comandantul lor nu e de loc avut. Iar control — nu era. Cu toate acestea n'a lipsit nimic, absolut nimic din imensele bogății. Un corresponsent de pe câmpul de luptă vorbind cu un soldat din această ceată și-a exprimat mirarea asupra acestor concepții de cinste, soldătească într'adevăr nu tocmai de toate zilele. La ce soldatul a răspuns, întocmai, ca un școlar ascultător:

— Noi suntem soldați, noi nu suntem tâlhari. Așa ne-a spus-o aceasta comandantul nostru și așa vrem să fim...

Nu ne vom mira deci că Rușii au pus un premiu de peste o sută de mii de coroane pe capul unui astfel de comandant. Lucru, pe care nici eroicul sublocotenent nu-l exploatează. Astfel imputându-i odată Roda că de ce se expune așa des în primejdiile morții, viteazul ofițer român îi replică cu o modestie demnă de oricare erou din istoria Romanilor. „Ei și ce e, dacă mă nimește glonțul? Fii sigur că nu s'a făcut prin aceasta o gaură în cer”.

Averea bisericii și venitele ei sunt scutite de execuție pentru competențele învățătoarești restante.

Reproducem după „Foia oficioasă a Diezezei Lugojului” următoarea ordonanță interesantă a ministrului cultelor și instrucțiunii publice:

Comisiunea administrativă în decisiul său adus cu datul de 13 August 1913 Nr. 1764 a aprobat dispoziția făcută de protopretorul cercului Gîlău sub Nr. 926—1913 în obiectul încasării competențelor restante de 1200 cor. a învățătorului I. P. din F. cu acel adaus, că a rânduit execuție în favorul lui I. P. până la 1200 cor. asupra imobilelor comunei bisericesti din F. ca susținătoare de școală, și acest decisiu al comisiunii administrative în recursul Domnului Mitropolit de Alba-Iulia de sub Nr. 6966 în decisiul său de datul 14 Ianuarie a. c. Nr. 2809 l-a mo-

dificat astfel, că execuția spre acoperirea competențelor învățătoarești din chestie s'a săvârșit numai asupra dreptului de uzufruct, respective asupra venitelor comune, bisericesti susținătoare de școală. Acest deciz din urmă al comisiunii administrative pe baza recursului făcut de Domnul Mitropolit gr.-cat. al Albei-Iulie luându-l la supravizie, îl schimb astfel, că preterând ducerea execuției reale asupra imobilelor bisericii sau a uzufructului și venitelor acelora, competența învățătoarească restantă din chestie este a se ieiea prin protopretorul cercual asupra credincioșilor comunei bisericești din F. în proporțiune cu florenul de dare, și în caz de lipsă este a se scoate prin execuție. Execuția reală trebuie preterată dela comuna bisericească, pentru că restanțele de salare învățătoarești în linia primă însărcinează pe credincioșii comunei bisericești, și dacă comuna bisericească nu împlinește datorința sa de a plăti, suma din chestie este de a se scoate de pe credincioși după modalitatea dării publice.

Despre aceasta pe lângă rederivarea acluzelor de lângă raportul de sub Nr.-ul 1537—1914 încunoștiințez pe spectata comisiune spre știre și ulterioară urmare.

Budapesta, la 18 Decemvrie 1914.

Jankovich m. p.
consilier min. de secție.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — Se comunică dela cartierul general: Pe întreg frontul nu s'a întâmplat nimic însemnat. În unele sectoare s'au dat lupte de artilerie.

În Carpați, Rușii și-au oprit deocamdată atacurile lor cu mari pierderi date împotriva pozițiilor noastre dealungul strămoarei Ujoc și în sectoarele spre răsărit.

Budapesta. — Amiralitatea austro-ungară a dat următorul comunicat: Submarinul nr. 5 condus de comandantul cav. Gheorghe Frapp a torpilat în apele ionice cuirasatul francez Leon Gambetta, scufundându-l.

Berlin. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul apusean: În Flandria, Englezii cu foarte mari puteri au atacat noile noastre pozițiuni spre miazănoapte și miazănoapte-răsărit dela Ypern, cari se întind la 3—4 klm. dela pozițiile de până aci ale noastre spre miazăzi începând de lângă ferma D. Heud spre miazănoapte pe la canalul Yser și în direcțiunea Grabenstafel. Atacurile, pe cari artileria germană spre miazăzi-răsărit dela Ypern le-a luat din spate, în urma focului bateriilor noastre s'au prăbușit total cu pierderi neobicinuit de mari pentru dușman.

Dușmanul din Lizerne a părăsit ieri noaptea casele total nimicite de artileria dușmană. Capul podului îndată spre răsărit dela acestea pe țărmul stâng al canalului se află în mâinile noastre.

În luptele de până acum ce s'au dat lângă Ypern am luat dela dușman 20 de mitraliere.

Opering, însemnat punct de cale ferată și localitate de frunte de etapă, care se află la vre-o 12 klm. spre apus dela Ypern, am început să-l bombardăm cu vâdit efect.

În pădurile Argonne, spre miazănoapte-răsărit dela Vienne Le Chateau am respins un atac de noapte al Francezilor. Pe înălțimile dela Mosella și ieri am câștigat nou teren, deși Francezii aruncaseră aci noi întăriri de trupe în luptă.

Un atac dușman dat împotriva pozițiilor noastre dela Combres s'a prăbușit.

În pădurea Ailly am respins cu mari pierderi un crâncen atac al dușmanului. Dușmanul nici spre răsărit dela acest punct n'a câștigat teren.

În lupta de baionete dată noaptea la Bois de Prêtre am înaintat învingători.

Ieri seară dușmanul în mai multe rânduri a atacat pozițiile noastre dela Hartmannsweilerkopf. Toate atacurile s'au prăbușit.

Pe frontul răsăritean: Situația pe frontul răsăritean e neschimbată.

Trupele austro-ungare și luptele din Flandria.

Berlin. — „Berliner Zeitung am Mittag” scrie: Pentru câștigarea biruinței de lângă ca-

nalul Yser datorim mulțumită trupelor austro-ungare. Aliații noștri sunt eroi și aci ca și în Carpați.

Voluntari în armata antantei.

Atena. — La Mudros au fost debarcați 1500 de oameni, cari s'au anunțat să intre de bună voie în armata aliaților, care operează împotriva Dardanelor. Trupele aceste de voluntari sunt conduse de un colonel francez, iar subofițerii instructori sunt de asemenea francezi.

Aviatori germani împușcați la Tenedos.

Amsterdam. — „Times” anunță că două aeroplane germane, cari au bombardat Tenedos au fost împușcate și despre soarta aviatorilor nu se știe nimic.

Cum luptă Rușii la Ujoc.

Berlin. — „Național Zeitung” scrie că Rușii la Ujoc dau asalturi cu baionetele înțepenite pe cionge.

Amânarea convocării camefei italiene.

Milano. — Ziarele italiene au comunicat unanim, că ședința camerei italiene convocată pe ziua de 12 Maiu a fost amânată.

Lupte între Muntenegreni și Albanezi.

Sofia. — Muntenegrenii s'au ciocnit lângă Malisa cu Albanezii. 117 Albanezi au fost omorâți, între cari foarte multe femei și copii.

Nouile tratative ale Greciei cu antanta.

Atena. — Ministrul de externe al Greciei a chemat la sine pe redactorii ziarelor și i-a rugat, ca în chestiile politice externe având în vedere interesele naționale grecești să nu-i facă critică guvernului, ci în misiunea grea ce o are să-i dea sprijin întreagă presa. Redactorii ziarelor credincioase fostului prim ministru Venizelos, au declarat că ei nu pot împlini dorința ministrului, deoarece guvernul de acum nu e la cârmă din voința majorității poporului. Acesta e cel dintâi caz că ziarele grecești nu se supun în chestiile de ordin național îndrumărilor guvernului, ceea ce a produs o impresie penibilă.

Milano. — „Corriere dela Sera” anunță din Petersburg: Tratativele urmate de Grecia cu antanta sunt după cum scriu ziarele, de ordin informativ. Grecia dorește să stăpânească țărmul apusean al Asiei mici, trăgând o graniță peste șirul de munți, cari despart Anatolia de ținuturile locuite de Greci. Ruskoje Slovo scrie că interesele antantei sunt la fel cu ale Greciei mari, care ajungând vecină cu Rusia ar asigura pacea în Orient. Dar dacă Grecia dorește să-și realizeze idealurile ei naționale, trebuie să și intre în acțiune cât mai curând.

Milano. — „Corriere della Sera” anunță din Atena: Tratativele dintre Grecia și antantă sunt de o natură foarte îndoelnică. Primul ministru Gunaris nu poartă tratativele cu zelul unui convins, ci mai mult pentru ca să-și câștige pe aceasta cale aderenți la alegeri.

Țarul a părăsit Lembergul.

Geneva. — Țarul Nicolae al Rusiei însoțit de generalisimul Nicolae Nicolaevici și de alți trei mari duci și trei mari ducese a luat ieri masa în palatul guvernial. Seara cu trenul de 11 ore țarul și suita sa a părăsit Lembergul.

Consiliu de miniștri la București.

București. — Mercuri seara a avut loc la ministerul de interne un consiliu de miniștri prezidat de d. I. I. C. Brătianu. Consiliul a durat dela orele 6 până la 8 jum. După un schimb de vederi asupra situației externe, miniștrii s'au ocupat cu chestiunea unor noi repartitii necesare în bugetul în curs. A fost modificată astfel destinațiunea unor sume dela capitale mai puțin interesante, în conformitate cu nevoile eventuale. Consiliul a relevat situația economică a țării și a discutat mijloacele ce ar putea fi utilizate pentru evitarea unei crize mai serioase. Aprovizionarea din afară și modalitățile posibile au fost deasemeni obiectul desbaterilor consiliului. În urmă au fost rezolvate lucrările curente.

Asquith anunță pornirea noiei acțiuni împotriva Dardanelor.

Genă. — Primul ministru Asquith a anunțat că flota aliaților a pornit iarăș împotriva Dardanelor transportând în același timp trupe cari vor avea deodată cu acțiune flotei să atace pe uscat pe Turci. Tot în aceeași vreme și Rușii stau gata să pornească din Odessa cu flota și o armată de uscat, o acțiune împotriva Dardanelor. Primul ministru englez a luat răspunderea în numele guvernului pentru acțiunea flotei și a trupelor împotriva Dardanelor, rugând camera și întreaga națiunea să fie cu deplină încredere și răbdare față de trupe și flotă în cursul asediului strămtorilor.

Liniste pe frontul din Sáros.

Frankfurt. — Corespondentul ziarului „Frankfurter Zeitung” scrie din Eperjes: În zilele trecute n'a avut loc nici o schimbare deosebită pe frontul din comitatul Sáros. Afară de luptele mai mici dintre artilerie și hărțuiri din tranșee, stăpânește liniște. Un aeroplan inamic a sburat deasupra localității Sovár de lângă Eperjes, aruncând proclamațiuni.

Poezie din război.

Frunză verde lemn uscat
Când de-acasă am plecat
Rămas bun eu mi-am luat
Dela dulcea mea avere
Dela năcăjita mea muere.

Către Lugoj am plecat
Când în Lugoj am intrat
Bufariu¹⁾ de loc l'am dat
Și'n cvartire ne-au băgat
Aci numai trei zile am stat
Grea poruncă-am căpătat.

Acui vremea de plecat
Am plecat la Varadini²⁾
În țolite de Români.
În Varadini cât ce-am ajuns
Deloc poruncă s'a spus:
Stați voi feciori tot așa
Că mâne voi publica.

Dimineata ne-am sculat
Către festung³⁾ am plecat
Și puște am căpătat
Pușchiță d'a Rusului
Rusului dușmanului
Și toale deloc ne-a dat
Îndată ne-or îmbrăcat
Către mașină am plecat.

La stație ajungeam
Pe mașină ne suiam
Și la Serbia că plecam
Și când mașina o stat
Pe picioare am plecat
Și ne-am dus ca vai de noi
Prin imală și prin ploii
Și ca vai ș'amar de noi.

La Cupinovo am ajuns
Deloc la Sava ne-or dus
Și ne-or băgat în dekung
Sus cu pușca pe pământ
Și numai trei zile am stat
Grea poruncă am căpătat
Haideti feciori ne băgăm
Țara să ne-o apărăm.

¹⁾ Libelul militar.

²⁾ Petruvaradin.

³⁾ Cetate.

Dar noi nimic nu ziceam
Și pe luntre ne suiam.
Deloc Sava o treceam
Din jos apă
Din sus ploi
Vai Doamne câte nevoi
Erau atunci peste noi.

Din luntre ne coboram
Prin pădure ne împărteam
La margine ajungeam
Și deloc ne înșiram
Și pe Sârb îl așteptam
Ofiterii din graiu grăia:
— Stați feciori să nu pușcați
Până bine v'asezați
Și când voi vă asezați
Și vedeți de loc pușcați
Nici unul să nu-l lăsați.

De odată iată vine
Un Sârb mare ca s'un câne
L'am văzut și l'am lăsat
De el nu ne-am apucat
Unui găinat din satul meu
Eu deloc i-am melduit
Că Sârbu iat'o venit
Dar el zice: așteptați
Până or veni ceilalți.

Deodată ce vedem
Și vedem trupă sârbească
Dumnezeu să ne năzească
De nația păgânească
Deloc poruncă venea
Ca să ncepem a pușca
Și deloc focu-o ncepuit
Și când bine s'o nserat
Atunci focu s'o gătat
Și poruncă-am căpătat
Tare bine să păzim
Și noi să nu adormim.

Și noi bine am grijat
Ce Sârbii noaptea-or lucrat
Cum ei tunuri or gătit
Pentru noi de prăpădit
Eu deloc am melduit
Cum Sârbu s'o întărit
Ofiterul o ntrebat
Pe maioru ăi din sat
Că cu noi rău s'o ntâmplat
Ar trebui napolat.

Și maloru poruncește
Ca noi napoi ca să trecem,

Noi pe luntre ne-am suit
Dumnezeu, vai ne-a ferit
Pe pământ ne-am coborât
Deloc în sat am venit
În sat numa-o lună-am stat
Până Sava o vărsat
Și-o vărsat o apă mare
Care ea capăt nu are

Și poruncă-am căpătat
La graniță de plecat
La graniță la Sava
Acolo-i mare apa
Și noi pe luntre ne-am pus
Până sara am ajuns
Noi noaptea când am ajuns
Deloc prin lemne ne-am pus
Ca să păzim granița
Aicia peste Sava.

Acolo nu e pământ
Nici de-a face un mormânt
Am stat 40 de zile
Doamne vai ș'amar de mine
Și cât năcaz am pățit
Pân' aplazul ne-o venit.
Noi pe luntre ne-am suit
Și'n sat deloc am venit
Numa-o țără-am odihnit.

Compusă de:

Nicolae Drăgănescu, caporal din Buziaș și Constantin Gruneanțiu, din Părul.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 28 Aprilie 1915.

Când vor fi asentați noii glotași?

Înainte de luna Noemvrie nu vor fi trimiși în luptă.

Ieri, Marți, la orele 10 a. m. pe culoarele Camerei în prezența mai multor deputați baronul *Hazai Samu*, ministrul apărării țării a făcut declarații menite să ajungă și la cunoștința marelui public.

Între altele d. ministru a declarat, că tinerii în vârstă de 18 ani, precum și bărbații în vârstă de 42 până la 50 de ani vor fi asentați pe la 15 August, iar cel mai târziu în Noemvrie vor fi trimiși pe câmpul de războiu.

Faptul acesta — observă ziarul „E. U.”, din care reproducem declarația de mai sus, — va avea darul să liniștească opinia publică

Activitate rodnică. Sub acest titlu cetim în „Foaia dăcezană”:

D. învățător din Tievaniul-mic *Ioan Drinca* la cererea proprie e trecut la penziune cu 1 Septembrie n. 1915. Felicităm cu toată dragostea pe bravul nostru învățător, că și-a împlinit chemarea ca om și învățător în cinste. Dânsul a lucrat neîntrerupt timp de 36 ani împliniți la 17 Septembrie 1915 cu zel și abnegațiune în agrul limpezirii minții tineretului nostru. După cum m-am informat din raportul acestui harnic învățător dela finea anului școlar 1913/14, cu date statistice dovedește, că sub conducerea lui în timp de 35 de ani au ieșit 927 de eleve și elevi cunoscători de carte, va să zică jumătate din totalitatea locuitorilor din comuna Tievaniul-mic. Fie-i spre laudă și împrejurarea, că Ven. Consistor (din an. 1883) de mult l-a numărat între învățătorii cari au dovedit la finea anului școlar cu tinerimea școlară progres „foarte bun”. — Ioan Giuca.

Coroane eterne ostașilor noștri căzuți. Drept prinos memoriei ostașilor noștri căzuți în războiu, următorii dăruiesc la **fondul Episcopul N. Popea pentru masa învățăcelor meseriași** și anume: Dr. A. Vlad, adv. (Orăștie), Dr. N. Comșa, medic (Săliște), câte 5 cor.; T. Herman prot. (Deș), N. Borza, prot. (Făgăraș), Dr. V. Saftu prot. (Brașov), Ios. Popescu dir. de bancă (Reghinul săs.), Dr. I. Papp, adv. (Brad) Dr. Aug. Bodea, adv. (Deș), Greg. Pletosu, prot. (Bistrița), Dr. Zos. Chirtop adv. (Câmpeni) câte 2 cor.; I. Radu prof. (Brad), V. Gan protop. (Ofenbaia), Dr. I. Dobre, prot. (Deva) și Dr. Ioan Lupaș protopresb. (Săliște), câte 1 cor. Pentru acestea daruri aduce sincere mulțumiri, în numele Reuniunii meseriașilor sibieni. Victor Tordășianu, president.

Dr. Augustin Dragits, medic districtual, membru al Asociațiunii și Fondului de teatru român etc. după un morb greu, a răposat Duminică seara în etate de 62 ani. În mormântarea s'a făcut Marți, 27 l. c., în cripta familiară din Deva. Odihnească în pace.

Misiune rusească pentru Serbia și Muntenegru. După cum se anunță din Galați, ieri a sosit la Iași o misiune compusă din 22 membri: medici, mediciniști și îngrijitoare de bolnavi. Misiunea a fost organizată de societatea slavă de binefacere din Petrograd și e condusă de dna Savini. Jumătate din această misiune va merge în Serbia, iar o altă jumătate în Muntenegru.

Garos în tabăra de prizonieri din Magdeburg. Din Aachen se anunță că aviatorul francez Garros, făcut prizonier cu prilejul unui sbor în Belgia, a fost dus în tabăra ofiterilor prizonieri din Magdeburg. Dintre toți aviatorii Garros a fost unicul care nu luase cu el nici un însoțitor și lăsa aeroplanele germane să se apropie de el cât mai mult, ca apoi lăsând cârma liber să împuște asupra lor cu cea mai mare liniște.

Englezii trimet copoi împotriva Germanilor. Ziarele din Madrid primesc din Londra următoarea știre: Comandamentul englez va trimite 1500 copoi pe câmpul de luptă din apus. Acești copoi sunt instruiți împotriva uniformeii soldaților germani. Toate probele făcute cu ei până acum au reușit de minune.

Ultima oră.

REVOLTAȚII DE PE „KNEAZ POTEMKIN” — GRAȚIAȚI.

Petrograd. — Ziarul „Novoia Vremia” spune că Rusia, — având nevoie de marinari pentru un super-dreadnought, pe care îl va lansa în Marea Neagră, — a grațiat pe revoltații de pe „Kneaz Potemkin”.

PRESSA OTOMANĂ DESPRE PROBLEMA ADRIATICEI.

Constantinopol. — Se urmărește aci cu atențiune polemica pressei rusești și italiene cu privire la chestia Adriaticei. Se consideră pretențiile pressei rusești de a stabili influențe slave pe coastele Adriaticei de natură a desiluziona pe Italieni asupra adevăratelor interese și asupra politicii de urmat.

„Taswirileklar” încheie într'un lung articol spunând: Mărimea pericolului slav este evidentă și de aceea credem că Italia nu va mai ezita să adopte o linie de conduită susceptibilă de a înlătura primejdia.

MUNIȚIUNI DIN AMERICA PENTRU TRIPLA ÎNTELEGERE.

București. — Un ziar german scrie că 100.000 tone cu material de războiu cuprinzând tunuri, arme, automobile, etc., au plecat pe 7 vapoare din America pentru tripla înțelegere.

Bibliografie.

A apărut:

Dor și jale, cântece din războiu (1914—1915), o prefață de d. Dr. Ioan Urban Jarnic, prof. de univ. în Praga. Edit. tip. „Carmen” Petru P. Barițiu, Cluj. — Prețul 1 cor.

Redactor responsabil: **Constantin Savu**

Mulțumită publică.

Credinciosul bisericii noastre gr. or. rom. din Beiuș, d. *Vasile Bodin* a făcut pentru biserica sa următoarele dăruiri: în anul 1911. cor. 20, în anul 1912 cor. 11, iar în anul curent, la Sf. Paști cor. 10. — Tot acum a dăruit și internatului gr. or. rom. din loc cor. 10.

Pentru toate acestea dăruiri îi aducem și pe această cale mulțumita instituțiilor ajutorate, rugând pe Dumnezeu a-i răsplăti cu prisosință jertfa adusă.

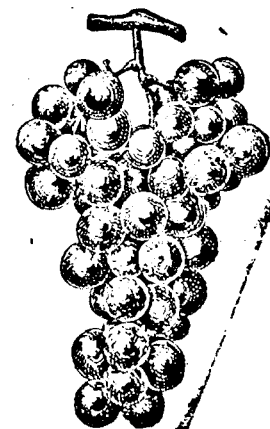
Beiuș, la 25 Aprilie 1915.

Pentru internat:

Aurelian Magler, rector.

Pentru comitetul parohial:

Ioan Roșu, notar

(He 2298-24)

**Viță americană
altoită**

precum și
Port-Alto

și

Butași - Americani

furnizează
renumita
firmă:

Caspari Friderich

Mediaș, (com. Nagy-küküllő)

Selectiunea garantată. Cereți catalogul!